

C. Závěr

Soutěžní právo ES, včetně práva proti zneužití dominantního postavení, je jedním z hlavních nástrojů budování společného trhu. Jak opakovaně zdůrazňují komunitární soutěžní orgány, čl. 82 SES (stejně jako čl. 81 SES) je konkretizací čl. 3 odst. 2 písm g) SES a obě ustanovení je třeba vykládat ve světle cílů stanovených v čl. 2 SES. Přesto je nepochybné, že zachování nenarušené soutěže není v komunitární rozhodovací praxi jen prostředkem, ale často cílem samo o sobě. Jen na trzích, kde funguje účinná hospodářská soutěž, mohou spotřebitelé plně využívat výhod nižších cen, vyšší kvality a většího výběru nových a zdokonalených výrobků a služeb.

Účinná hospodářská soutěž je však v důsledku samotné přítomnosti dominantního podniku na relevantním trhu oslabena. Přestože komunitární právo nepostihuje podnik za to, že je dominantním hráčem na trhu, vytvořila koncept tzv. zvláštní odpovědnosti, kdy dominantnímu podniku náleží zvláštní odpovědnost za zachování účinné soutěže na trhu. Chování, které je jeho nedominantním konkurentům dovoleno, se v jeho případě může dostat do rozporu s článkem 82 SES a získat si, jistě nevítanou, pozornost Evropské komise. Proto označení podniku za dominantní má pro něj dalekosáhlé důsledky. Zásadní roli zde sehrává přístup Evropské komise a obou komunitárních soudů, naplňujících svými rozhodnutími obsah neurčitých pojmů tvořících skutkovou podstatu zákazu zneužití dominantního postavení.

Jednou z prvních otázek, kterou musí soutěžní orgán vyřešit, je, zda daný subjekt lze vůbec označit za podnik ve smyslu soutěžního práva. Jak bylo demonstrováno na příkladech vybraných rozhodnutí, komunitární soutěžní orgány tento pojem interpretují značně široce. Řadu otázek, na něž rozhodovací praxe jen postupně nachází odpovědi, vyvolává možnost zneužití dominantního postavení ze strany více podniků. Koncept tzv. kolektivní dominance je z hlediska sledování vývoje přístupu komunitárních orgánů jedním nejzajímavějších a zároveň nejproblematičtějších prvků čl. 82 SES.

Základní význam pro posouzení existence dominantního postavení má vymezení relevantního trhu. Na jeho šíři závisí, jaké postavení na něm bude podnik zaujímat. Řada uvedených rozhodnutí dokládá, že Komise ve shodě s oběma soudy směřuje k často velmi úzkému vymezení relevantních trhů, což někdy vede k nečekaným a překvapivým závěrům o existenci dominantního postavení dotčených podniků. Existence tohoto postavení přitom není dána jen aritmetickým propočtem velikosti tržního podílu podniku na relevantním trhu, ale odvíjí se od složitého posouzení různých faktorů, tvořících tzv. překážky vstupu na trh, spoluovlivňujících možnost

vstupu na relevantní trh ze strany potenciálních konkurentů. Zároveň musí dominantní postavení existovat na společném trhu nebo jeho části.

Po zjištění, že podnik zaujímá na relevantním trhu dominantní postavení, následuje hodnocení podstaty čl. 82 SES – toho, zda se dotčený podnik dopustil jednání, které lze kvalifikovat jako zneužití dominantního postavení. Obsah pojmu zneužití, vytvořený rozhodovací praxí a judikaturou, je z hlediska aplikace čl. 82 klíčový, proto mu byla i aplikačním problémům s ním spojeným věnována náležitá pozornost stejně jako jeho jednotlivým formám. Na příkladech - pro další vývoj zásadních - rozhodnutích byl podán výklad jednotlivých aspektů dílčích skutkových podstat.

Práce neopomněla ani poslední kritérium pro použití čl. 82 SES – vliv na obchod mezi členskými státy.

Čl. 82 SES bývá označován za nejproblematictější oblast komunitárního soutěžního práva. Zaprvé, ponechává velký prostor pro výklad řady neurčitých pojmů ze strany komunitárních orgánů. To by samo o sobě nepředstavovalo problém, pokud by na jejich základě vznikala ustálená, konzistentní judikatura beroucí v potaz i ekonomické aspekty jednání dominantních podniků. V takovém případě by komunitární právo proti zneužití dominantního postavení sloužilo jako efektivní nástroj ochrany před nebezpečím plynoucím ze svévolné realizace tržní síly a přispívalo k zachování na výkonech založené hospodářské soutěži – *competition on the merits*. Jedná se však o ideální situaci, k níž má komunitární ochrana před zneužitím ještě dlouhou cestu. V současnosti ne zcela ustálený přístup komunitárních orgánů k některým zásadním otázkám aplikace čl. 82 SES činí jejich rozhodování velmi obtížně předvídatelným, což se může negativně promítat v opatrnosti podniků, jejich neochotě riskovat a fakticky tak potlačovat jejich soutěžní iniciativu.

Zadruhé, článek 82 SES dlouho zůstával mimo modernizační úsilí Komise. Až publikací Diskusního materiálu v roce 2005 a na něj navazujících Pokynů z počátku tohoto roku reagovala na četné kritické hlasy a pokusila se o „vnitřní reformu“ svého přístupu k čl. 82 SES. Od vydání Diskusního materiálu však bylo zřejmé, že Komise rezignovala na zpracování komplexního materiálu ke zneužití, neboť jej omezila pouze na jednu skupinu sice nejvážnějších, ale nikoliv jediných případů zneužití – na vylučovací praktiky. Oproti Diskusnímu materiálu navíc vynechala některé ze zásadních otázek spojených s dominantním postavením a jeho zneužitím, zejména problematiku kolektivní dominance. Přesto je nutno iniciativu Komise uvítat, neboť se pokusila o deklaraci svého přístupu a používané metodologie k některým formám

zneužití dominantního postavení, což může přispět ke zvýšení právní jistoty jednotlivých podniků.

Cílem této rigorózní práce bylo na příkladech nejvýznamnějších rozhodnutí komunitárních soutěžních orgánů podat výklad zneužití dominantního postavení. Neměla být arbitrem posuzujícím správnost či špatnost jejich přístupu. Zaměřila se na jejich zařazení do kontextu dalších rozhodnutí. Domnívám se, že právě zařazení rozhodnutí do správného kontextu může přispět lépe než vynášení jednoznačných hodnotových soudů k pochopení jeho významu pro výklad a další vývoj komunitární soutěžní praxe.